

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

© Орищин І.С., 2012

Розглянуто методи розвитку творчих здібностей студентів- економістів на заняттях з англійської мови. Проаналізовано результати запропонованих методів та рекомендовано їх до використання на заняттях з англійської мови. Наведено приклади з автентичних джерел для запропонованих методів.

Ключові слова: творчі здібності, проблемні ситуації, рольові ігри, кейс-метод, діалоги, дискусії, презентації.

I.S. Oryshchyn

Lviv Polytechnic National University

DEVELOPMENT OF ECONOMICS STUDENTS CREATIVE CAPABILITIES AT THE ENGLISH CLASSES

The article reviews the methods of development of Economics students creative capabilities at the English classes. The results of suggested methods are analyzed and recommended to use at the English classes. The authentic examples are given for suggested methods.

Key words: creative capabilities, problem situations, role plays, case study, dialogues, discussions, presentations.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку економіки в Україні вимагає від закладів вищої освіти підготовки не тільки висококваліфікованих випускників, а й фахівців, які здатні творчо мислити, шукати шляхи вирішення проблем, приймати новаторські рішення.

Особливо актуальним за останні роки стало вивчення іноземних мов. Економічні, культурні, політичні зв'язки з зарубіжними країнами вимагають знань іноземних мов, особливо англійської – мови міжнародного спілкування. Студенти розуміють, що знання іноземних мов, як і вільне користування комп'ютером, необхідні кожній молодій людині.

Однак тільки незначна кількість наших студентів досконало знає іноземну мову, хоча в зарубіжних країнах освічені молоді люди розмовляють декількома іноземними мовами і обов'язково – англійською [1, с. 15].

Крім знань, необхідних випускникові ВНЗ для майбутньої успішної кар'єри, вивчення іноземних мов у сучасній вищій школі розкриває великі можливості для розвитку творчості студентів. Увесь навчальний процес повинен бути скерований на розвиток творчих здібностей студентів, самостійного мислення, вміння працювати самостійно і охоплювати всі види мовленнєвої діяльності [2, ст. 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми творчої особистості досліджували вчені: А.Н. Лук (психологія творчості, мислення і творчість), А.Я. Пономарьов (знання, розумовий розвиток, психологія творчості і педагогіка, мислення і творчість), А.М. Матюшкін (проблемні ситуації в мисленні та навчанні), Г.І. Щукіна (проблема пізнавального інтересу в педагогіці), Н.В. Кічук (формування творчої особистості вчителя), Д.Б. Богоявленська (один із підходів до дослідження

індивідуальної творчості), П.К. Енгельмейер (теорія творчості, творча особистість та творче середовище), М.А. Холодна (дослідження психології інтелекту), В.А. Моляко (психологія творчості), Н.Е. Воробйов (розвиток творчої активності студентів під час вивчення дисциплін гуманітарного циклу [1, с. 19].

Формування творчої особистості на заняттях з іноземної мови висвітлено у статті С.М. Дорошенко “Натхнення породжує творчість (формування творчої особистості на заняттях з іноземної мови)” та у статті Л.М. Корнієнко “Шляхи розвитку творчих здібностей студентів на заняттях з іноземної мови”.

Однак не всі можливі методи згадані в цих наукових статтях. Тому ми вважали доцільним запропонувати ще неназвані методи, які ми використовуємо у викладацькій практиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найвищий дар, яким нагородила людину природа – це здатність до творчості. Якими ж способами можна розвивати творчі здібності студентів, навчаючи їх англійської мови? І чи це можливо? Як показує наш досвід викладання – можливо. Насамперед, викладач сам повинен бути творчою особистістю, весь час бути у творчому пошуку, шукати і використовувати завдання і методи, які і заохочували б студентів до вивчення іноземної мови, і сприяли розвитку їхніх творчих здібностей.

На нашу думку, досить ефективно розвивають творчість студентів проблемні ситуації. Ми створюємо проблемні ситуації, які можуть виникнути в їхній майбутній роботі, і даємо завдання їх вирішити. Наприклад, при вивченні теми “Companies” студенти отримують завдання:

Valentino’s owners have set aside €1,5million to invest in their company so that it continues to expand and becomes an international business. Here is an excerpt from a company profile that a business journal did recently:

Valentino can continue to grow, but only if it develops new products and finds new markets.

So, the problem is: how should Valentino invest the €1.5 million? Chart 2 lists the ways in which it could do that.

Chart 2: Investment options

Option	Cost	Benefit
1. Buy new machinery	€200, 000	End the delays caused by the old machines breaking down
2. Invest in more research and development	€200, 000	Develop new products such as low-fat chocolate drink, new biscuits/cakes
3. Buy out a local computer	€1,5 million	Reduce local competition
4. Set up a factory in the US	€1,5 million	Manufacture chocolates in a major new market
5. Finance a market survey and research trips to the US	€100, 000	Assess the market potential for Valentino products . Contact agents
6. Invest in an existing group of cafes	€500, 000	Become a partner in cafes which sell and promote Valentino chocolates
7. Set up online sales	€150, 000	Increase sales and profits
8. Buy a new fleet of cars	€500, 000	Increase motivation of the sales staff

Task:

You are directors of Valentino. Meet to discuss your investment plan.

1. Work in pairs. Decide how to spend the €1,5 million. Prepare a presentation of your investment plan, with reasons for your choices.

2. Meet as one group and present your ideas.

3. As one group, agree on a final investment plan. [4, с. 29].

Стимулюють розвиток творчих здібностей студентів і рольові ігри. Вони викликають жваву зацікавленість і активність у підготовці і проведенні занять. Рольова гра – деяка модель навколишньої дійсності. В момент проведення гри студенти отримують необхідний досвід дій в

різноманітних ситуаціях. При цьому цей досвід потім обговорюється, і на відміну від дійсності, людина бачить що можна змінити. Як результат, насправді її дії стають ефективнішими. Якщо до рольової гри додати ще елементи конкурсу, змагання – то процес стає більш інтригуючим та цікавим [1, с. 73].

Вивчаючи тему “Getting a loan”, ми пропонуємо студентам-економістам рольову гру:

Three different groups of inexperienced young business people in a small town require capital for their business. They all apply to the local branch of Megabank. The three groups of would be borrowers must develop financial arguments that they think will convince the bankers. The group preparing the role of the bankers has to think of questions about the viability of the future businesses: will they be successful, and why? Or why might they not be successful? The teacher gives you further details about the roles. You have to prepare your questions or arguments in a group, after which one or two members of the groups of borrowers will be chosen to negotiate with the bankers [4, с.73].

Найбільш популярний сьогодні і, як ми вважаємо, найбільш ефективний метод ситуаційного навчання (або кейс-метод, від англ. “case study”). Інформацію, яка подається у вигляді фактів і базується на реальній життєвій ситуації, слід проаналізувати й дати рекомендації щодо її опрацювання. Ситуаційні вправи подаються у вигляді ділових ігр, або як розбір професійної проблеми чи дилеми. Типовий кейс – це розповідь про реальну проблему чи ситуацію, що може виникнути у керівника підприємства чи певного адміністративного підрозділу і, як правило, вимагає прийняття управлінського рішення.

Завданням кейс-методу є не просто передати знання, а навчити здатності справлятися з унікальними та нестандартними ситуаціями, з якими, зазвичай, ми і маємо справу в реальному житті.

Обов’язок викладача – мотивувати зацікавлення студентів: створити таке середовище в аудиторії, яке заохочує їх ділитися власними ідеями, знаннями і досвідом, брати участь в аналітичному процесі. Обов’язком студента є привнесення в навчальний процес своєї активної уваги.

Основна цінність методу полягає в тому, що він дозволяє реалізувати найбільшою мірою творчий потенціал як викладача, так і студента [1, с. 144–146].

При вивченні теми “Careers” студенти-економісти отримують завдання:

Work in groups. You are members of the interviewing team. Discuss the strengths and weaknesses of each candidate. Decide who to select for the vacant position. Note down the reasons for your choice.

Meet as one group. Discuss your choices. Decide who should fill the vacant position. [5, с. 13].

Складання діалогів на задану тему також розвиває творчість студентів. Крім використання реальної інформації, ми також заохочуємо студентів фантазувати, висловлювати свої мрії та бажання. Наприклад, для закріплення теми “Negotiating” ми даємо студентам завдання:

Work in pairs. One of you is a director of Lifetime Holidays and the other is a director of DirectSun. Prepare for the negotiation . Then, following the agenda below, negotiate each point. Try to reach an agreement on a joint venture [5, с. 21].

Творчі письмові роботи (написання рефератів, тез доповідей, наукових статей) – ще один крок до розвитку творчих здібностей студентів. Ми заохочуємо студентів описувати результати своїх наукових досліджень англійською мовою та виступати з доповідями на студентських науково-технічних конференціях.

Дискусії та обговорення прочитаних статей із автентичних джерел сприяють не тільки розвитку монологічного мовлення, а і розвитку творчих здібностей. Наприклад, після вивчення теми “Management” студентам пропонуємо обговорити в групах питання:

What is a management? Is it an art or a science? An instinct or a set of skills and techniques that can be taught?[4, с. 12].

After reading about management, do you think you have the right skills to be a manager? Would you be able, for example, to set objectives, motivate and coordinate the staff, and manage a department store, or a computer manufacturer? [4, с. 16].

Створення власних комп’ютерних презентацій вимагає від студентів не тільки знань з фаху, знань іноземної мови, а і творчого осмислення. На завершальному етапі вивчення англійської мови

ми пропонуємо студентам, що вивчають міжнародну економіку, підготувати презентації з наступними завданнями:

1. You are a Sales Manager of a company in your city. You are being sent to an international conference abroad. Create the most positive image of the company by your presentation.

2. You work as an Advertising Manager of a joint venture. Encourage the customers to buy the products of your enterprise by your presentation.

Стимулюють розвиток творчого мислення та вміння працювати самостійно також заняття з домашнього та індивідуального читання. Обговорюючи тексти, розігруючи ситуації, студенти виражають своє особисте бачення проблеми, висловлюють ставлення до персонажів [2, с. 4].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Майбутнє нашої держави, надії на покращення умов життя, на якісно новий рівень пов'язані саме з творчо мислячими молодими людьми, які повинні прийти у всі сфери виробництва. Навчаючи іноземної мови, ми намагаємось розвивати творче мислення майбутніх фахівців описаними у цій статті способами. Можливо, ще не всі способи ми використовували для цієї мети, тому пошуки нових методів для розвитку творчих здібностей – це наші плани на майбутнє.

*1. Актуальні проблеми формування творчої особистості/Збірник наукових праць за матеріалами Регіональної науково-практичної конференції, 28 квітня 2010 р., м. Брянка, Луганськ – “ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. – 147 с. 2. Корнієнко Л.М. Шляхи розвитку творчих здібностей студентів на заняттях з іноземної мови. www.rusnauka.com/24_SVMN_2008/Philologia/26870.doc.htm 3. Ian MacKenzie. *English for Business Studies* – Cambridge University Press, 1997. – 176 p. 4. David Cotton, David Falvey, Simon Kent. *Market Leader* – Pearson Longman, 2009. – 160 p.*